

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2019-11-25

REMISSYTTRANDE

I2019/00922/E

Till
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet Mindre aktörer i energilandskapet – förslag med effekt (SOU 2018:76)

Svenska Bioenergiföreningen, Svebio, har inte fått rubricerade utredning på remiss, men önskar framföra följande.

Svebios synpunkter i sammanfattning

- . Utredningen har frångått sina direktiv genom att enbart behandla småskalig elproduktion från solceller och inte berört andra typer av småskalig elproduktion.*
- . Svebio avstyrker införandet av ett kvotsystem för eleffektivisering. Systemet är krångligt och riskerar att inte bli teknikneutralt.*
- . För att minska effektbelastningen vintertid bör man i första hand satsa på att reducera användningen av elbaserad uppvärmning.*
- . Effektutmaningen kan inte ensidigt hanteras från användningssidan. Styrbar biokraftproduktion kan bidra till att klara effektbehoven vintertid.*

Utredningen har valt att göra en avgränsning till att på produktionssidan enbart behandla solceller. Vi anser att detta strider mot utredningens direktiv som anger att utredningen skulle "identifiera eventuella hinder för småskalig förnybar elproduktion".

Som framhålls i direktivet till utredningen är det viktigt att tillvarata samtliga flexibilitetsresurser i energisystemet: flexibel produktion, lagring, efterfrågaflexibilitet och överföringsförbindelser. Vi vill gärna lägga till distribution/nät och lokal kapacitet. Direktivet framhåller också att betydelsen av energi för uppvärmning spelar en särskilt viktig roll.

Mot den här bakgrunden hade det varit naturligt för utredningen att också analysera annan småskalig produktion än solceller, inte minst bioenergilösningar, och kopplingar mellan el- och värmemarknaderna. Det hade också varit naturligt att analysera villkoren för småskalig vattenkraft och vindkraft.

I detta yttrande vill vi emellertid enbart beröra frågan om småskalig bioenergi.

Fördelar med småskalig biokraftproduktion

Småskalig elproduktion från biobränslen har många fördelar, både för den enskilde och för energisystemet i stort:

. Produktionen är, till skillnad från solceller och vindkraft, styrbar, dvs den kan ske när det finns ett behov av energi och när priset är högt.

. I jämförelse med solcellerna kan den större delen av elproduktionen ske vintertid när det är störst behov av el och värme. Det innebär också man kan kapa effekttoppar i lokala nät.

. Det finns en inbyggd energilagring i bränslet. Istället för dyrbara lösningar för att lagra el i batterier eller på annat sätt lagras energin till låg kostnad i bränslet.

. Produktionen ger både el och värme.

Småskalig biokraft kan få stor betydelse inte minst i mellanskan, t ex för jordbruk, turistanläggningar, vissa typer av industrier och inte minst för närvärmeverk. Tekniken har utvecklats på senare år. I Sverige kompletteras idag mindre värmeverk med ORC-turbiner och på kontinenten finns flera tillverkare av mindre anläggningar med förgasningslösningar. I Sverige finns redan idag många anläggningar där biogas används för produktion av el och värme. Forskning och utveckling sker också för att kunna installera ett "kraftvärmeverk i pannrummet" istället för en vanlig panna, exempelvis med stirlingmotor, men någon kommersiell produkt finns inte på marknaden.

Utredningens faktaunderlag om småskalig biokraft är ofullständigt. Utöver de anläggningar som nämns på sidan 252 finns det ett 80-tal biogasanläggningar med elproduktion. Det sker dessutom idag en snabb utbyggnad av elproduktion med ORC-teknik vid mindre värmeverk. Det hade varit angeläget om utredningen analyserat styrmedlen för småskalig biokraft. Dagens regelverk med energiskattebefrielse under 50 kW innebär att det byggs många anläggningar på 49,9 kW, även i lägen där en större anläggning skulle vara tekniskt optimal. Här borde man kunna finna en alternativ utformning av skattebefrielsen för att undvika tröskeeffekten.

Åtgärder för minskad effektbelastning

Utredningen föreslår ett komplicerat kvotsystem som medel för att minska effektbelastningen i elsystemet. Kvotsystemet inriktar sig dock i första hand på elanvändningen, inte effektbelastningen. Det är svårt att bedöma hur systemet ska fungera eftersom det ska bygga på "tillåtna åtgärder", som inte exemplifieras av utredningen. Det finns stora risker att systemet kommer att strida mot principen om teknikneutralitet. Effekttopparna i elsystemet inträffar vintertid och är nära förbundna med elanvändningen för uppvärmning. Energikommissionen noterade i en av sina slutsatser att "minskad elanvändning i uppvärmningen är en förutsättning för att klara den förnybara el- och värmeförsörjningen under kalla vinterdagar". Utredningen borde ha följt upp denna slutsats och lämnat konkreta förslag på hur uppvärmningen med el kan minskas.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
näringspolitisk chef